

Sum ein av teimum føroysku blað- og tíðindamonnum, sum gjøgnum langt áramál — síðani 1938, tá ið hann 16 ára gamal fór at búgva seg út til blaðmannayrki, bæði heima og burturi, m.a. eitt tíðarskeið á stóra, danska blaðnum »Politiken« — hevur Eiden Müller fingist við politiska blaðskrivning burturav.

Sjálvr hevur hann eisini fleiri ferðir verið lögtingsval-evni hjá Sambandsflokkinum, men við lögtingsvalið i fjør bar hann seg sjálvr undan at verða uppstillaður.

I 32 ár var hann fastur frásøgumaður (referentur) hjá »Dimmalætting« á tingi. Hetta gav honum ein hollan kunnleika til føroysk, politisk viðurskifti og til, hvussu føroyskur politikur verður rikin.

SOSIALURIN hevur biðið Eiden gera sína meting av, hvussu úrslitið kemur at verða av fólkatingsvalinum 23. oktober.

Metingar um komandi fólkatingsval

»Ilt er at spáa — einahelst um framtíðina«, segði gitni danski humoristurin Storm P. einaferð — orð ið eru vordin klassisk. Og so er eisini við einum vali alla staðni, men kanska serstakliga i Føroyum, har so mangir lokalpolitiskir umframt landspolitiskir faktorar eru uppi.

Ofta eru hjá okkum persónarnir, ið uppstillast eru av teimum ymsu flokkunum, eins avgerandi og flokkarnir sjálvir — kanska meiri i mongum fornum. So kann ein sjálvr gera sær eina meting um, annaðhvort hetta er rætt ella ikki, men tað er so.

Til valið týsdagin 23. stilla allir 6 politisku flokkar á lögtingi upp, men mæt tykir undrunarvert, at eingin valsamgonga er fráboðað millum flokkar, eins og seinast. Sum eg meti tað, at eingin valsamgonga er millum tveir ella fleiri flokkar, so er hetta ein stórvandi fyrri ósigri — mest sjálvsagt fyrri teir smærri flokkarnar.

Tað munnu vera flestu, ið gita, at Sambandsflokkurin eins og seinast, tá ið hann fekk sitt »come back« á fólkatíngi, eisini hesaferð fær mann valdan. Men tveir eru teir, ið veljast skulu, og hvør verður so hin flokkurin, ið fær mann?

Missur

Latið okkum fyrst taka tann flokk, sum i sein-

asta fólkatingssskeiði var umboðaður á Christiansborg saman við Sambandsflokkinum — Javnaðarflokkurin. Johan Nielsen stillar ikki upp aftur, heldur ikki Atli Dam, lögmaður, hóast hann var á listanum á báðum teimum seinastu fólkatingsvalum. Hetta meti eg vera ein stórvandi missur fyrri flokk, sum annars eigur aðrar góðar menn og royndar lögtingspolitikarar at bjóða fram; men annars hevur eingin teirra áður verið fólkatingslimur. Tað krevur eftir minum tykki, at Javnaðarflokkurin leggur allar árur út, skal flokkurin gera sær vón um enn einaferð at fáa annað føroyska fólkatingsumboði, og hjá javnaðarflokkinum er avgjørt størsti vandin tjóðveldisflokkurin.

Hesin flokkur fær hesa ferð i sín part atkvøðurnar hjá Zacharias Wang (seinast uppstillast hann i samgongu við fólka flokk, og Zacharistarnir fingur 891 atkvøður). Hetta verður, um töluni ikki broytast stórvegis, reinur nettovinningur hjá tjóðveldinum, ið hevði tveitt Z.W. úr flokkinum, men sum síðani er tikin til »náðis« aftur. Hetta hevur sjálvsagt styrkt tjóðveldið munandi.

Samgongur, ið verið hava

Mangar politiskar sam-

gongur hava verið millum lögtingsflokkar, síðani Heimastýrislógin kom i gildi i 1948, men nú sum tá, eru einans 3 flokkar, ið víðurkenna heimastýrisskipanina: Sambandsflokkurin, Javnaðarflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin. Tað gera hesir flokkar eisini i dag, hóast at nýggj samgonga seinastu árin hevur verið á tingi og i Tinganesi, við Javnaðarflokkinum (heimastýrisflokkur) og Fólka flokki — hvørs stóða til heimastýrið ongantíð hevur verið greitt lýst — og Tjóðveldisflokkurin, ið er reinur loysingarflokkur — tað er ein greið stóða. Ein teoretiskur møguleiki hevði verið — og ikki so fjarur kortini — at teir 3 núverandi landsstýrisflokkarnir i valbólk til hetta fólkatingsval, tí veruleikin er jú, at bæði Fólka flokkurin og Tjóðveldisflokkurin i roynd og veru hava accepterað heimastýrið og virka undir tí — tað er veruleiki, ið ikki kann reingjast. Men tann ósemja, ið hevur tikið seg upp við millumbilum millum stjórna flokkarnar og landsstýrismanning teirra sínámillum hevur verið so sjónsk, at menn uttanfyri samgonguna (og helst eisini innanfyri) hava ilt við at fata hana, og mundi hon sum kunnugt eisini borið tað við sær, at samgongan slitaði i summar. Hetta kann henda aftur (kagði einans i samgongublað-

VAGOY

	12	4	2	2	11	7	2	1	1
Bæur	12	4	2	2	11	7	2	1	1
Gásadalur	8	6	3	0	4	3	3	3	39
Mjóvágur	43	129	74	51	36	106	46	1	1
Mykines	3	7	3	1	1	1	1	1	1
Sandavágur	100	62	35	47	85	106	4	23	7
Servágur	15	125	108	75	11	107	3	79	5
Tils.	181	333	225	176	161	530	7	157	16

SANDROY

	7	4	22	2	7	15	22	1	2
Dalur	7	4	22	2	7	15	22	1	2
Húsavík	34	12	0	2	31	15	22	1	2
Sandur	69	19	70	71	62	41	18	28	1
Skálavík	39	14	36	9	21	23	18	28	1
Skarvanes	0	2	0	4	1	3	1	1	3
Skopun	13	28	56	63	23	47	18	32	14
Skúvoy	17	17	22	1	11	29	14	1	1
St. Dimun	0	0	2	0					
Tils.	179	96	208	152	163	159	37	163	19

SUDUROY

	5	21	31	10	1	25	31	2	12
Fámjin	5	21	31	10	1	25	31	2	12
Hov	3	17	35	16	3	24	25	1	16
Hvalbær	78	66	108	39	63	114	3	85	1
Lopra	7	0	40	27	3	7	35	2	16
Porkeri	6	46	114	8	5	65	110	1	3
Sandvík	5	5	50	10	5	6	1	48	1
Sumba	16	45	71	32	20	73	5	62	13
Tvøroyri	71	96	616	157	76	185	5	570	11
Vágur	17	134	226	161	17	263	1	218	5
Vikarbyrei	0	0	6	0					
Tils.	210	430	1297	460	144	768	16	118	23
Tilsamant	2952	3213	4104	3552	7271	5793	3600	681	3262

Valdur: Joh. Nielsen E. Petersen

ini). Og hetta er helst beinleiðis atvoldin til, at ein valsamgonga millum landsstýrisflokkarnar ikki hevur borið til.

Javnaðarflokkurin, Sambandsflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin myndaðu fyrsta føroyska landsstýrið i 1948 og hava eisini seinni verið i samgongu. At hetta samstarv ikki hevur kunnað hildið fram, man harma mangan veljara hjá hesum flokkum, men um hetta skal ikki verða kjakað á hesum sinni. Sambandsflokkurin og Fólka flokkurin myndaðu i 8 samfull ár saman við Sjálvstýrisflokkinum samgongu á tingi og i landsstýri. Eisini henda samgonga hevði eitt natúrligt grundarlag, av tí at allir hesir 3 flokkar eru borgarligir flokkar, og samstarv teirra mundi yvirhøvdur av veljarum teirra vera væl umtókt, hóast kanska ikki allir vóru eins forliptir um hetta samstarv.

Støðan i dag

Sím støðan i dag er vordin politiskt, átti ein valsamgonga til valið 23. okt. millum Sambandsflokk og Javnaðarflokk als ikki at verið óhugsandi, men sum viðurskiftini eru vordin millum einahelt floksformenninar i hesum báðum flokkum, hev-

ur hesin møguleiki fyrri samgongu ikki verið til staðar — ein kann so fróast um tað ella harmast um tað.

Teir smærri flokkarnir, Sjálvstýrisflokkurin og Framburðs- og Fiskivinnuflokkurin, hava eftir minari meting — hon er i øllum fornum, ið eg longu havi skrivað, min persónliga — ongan kjans at fáa mann valdan, einsamallir sum teir standa til valið týsdagin.

Henda hugsan man vera galdandi eisini hjá mongum veljarum teirra — og til hvønn flokk kundi so hesar atkvøður farið hentari? Her eru sjónarmiðini sjálvsagt ymisk, men at fiskivinnuflokkurin helst fer at taka atkvøður millum fiskimenn frá Tjóðveldisflokkinum er neyvan óhugsandi. Mong eru tey, ið vilja vera við, at Sambandsflokkurin á seinasta fólkatingsvali i 1977 fekk fleiri javnaðar atkvøður, av tí at mangir javnaðarveljarar vóru misnøgdir eins og teir eru i dag um, at flokkur teirra hevur leitað i samvinnu við teir mest viðgongdu loysingarmenn og borgarliga Fólka flokk. Av tí at Javnaðarflokkurin til hetta val hevur rikið ein hvassan politikk móti Tjóðveldisflokkinum, fáa menn innan Javnaðarflokk — framvegis eftir mini persónligu metan — at halda, at tær javnaðar atkvøður, ið kanska fóru til Sambandsflokk seinast, nú koma aftur i

»básin«. Men orsakað av framhaldandi samvinnuni innan landsstýris samgonguna, og hóast at teir ikki dylja, at teir i so mongum týðandi spurningum eru rúðandi ósamdir (eitt nú Lassa málið, ið mundi havt ta avleiðing, at samgongan skráðnaði með alla og nýtt lögtingsval varð útskrivað), ivist eg stórliga i, at teir javnaðarmenn — og fyrri tað eisini mangir fólka floksmenn — ið halda litið um samgonguna av ideologiskum orsökum fremst, hava slept hesi misnøgd.

Valstriðið i bløðunum upp undir eitt fólkatingsval hevur hesaferð verið óvanliga hart: ikki einans merkt av striðum millum Sambandið og samgonguna, men ikki minni orsakað av teimum ógvuliga harðrendu, ofta ikki nettupp »flatterandi« persónliga álopum, samgongumenn i partapolitisku bløðum sínum hava borið fram hvør móti øðrum.

Men livst, so spyrst. Sjálvsagt hava lokalpolitiskir spurningar ikki sama árin, sum tá ið lögtingsval er — men at persónarnir, ið uppstillast eru, telja meira enn leiðslurnar hjá teimum ymsu flokkum geva sær far um, hugsi eg ikki, eg fari heilt skeivur i.

Eiden Müller